

Stockholm 2019-04-15

Näringsdepartementet

Synpunkter på Näringsdepartementets remiss N2018/05882/SPN om Betänkandet Verkställbarhet av beslut om lov (SOU 2018:86) – delbetänkande av Översiktsplaneutredningen.

Sveriges Hembygdsförbund (SHF) lämnar här – i egenskap av landets största ideella organisation med inriktning på att uppmärksamma, ta tillvara, använda och utveckla landskapets naturvärden, kulturvärden och sociala värden – synpunkter på rubricerad remiss.

Utredaren ska enligt kommittédirektiven ”... utreda hur verkställbarhet av beslut om bygglov, rivningslov och marklov kan regleras för att på bästa sätt tillgodose behovet av effektivitet i byggprocessen samtidigt som ett ändamålsenligt skydd för natur- och kulturvärden uppnås. Oavsett om utredningen föreslår en annan reglering av verkställbarheten eller inte, ska utredningen även se över angränsande bestämmelser, t.ex. bestämmelserna om startbesked, villkorade lov, krav på beslutets innehåll och byggsanktionsavgift, och föreslå de författningsändringar som behövs för att göra regleringen mer överskådlig.”

Utredarens förslag:

Utredaren föreslår att beslutet om lov ska gälla omedelbart, även om det inte vunnit laga kraft. Startbesked kan lämnas samtidigt som beslutet. Beslutet kan inhiberas. Utredningens förslag möter ”det betydande allmänna intresset” av effektivare lovprocesser för byggande av bostäder och infrastruktur. Intresset är enligt utredaren av sådan styrka att det kan motivera ett avsteg från de generella reglerna i förvaltningslagen om att beslut måste få laga kraft innan det kan verkställas.

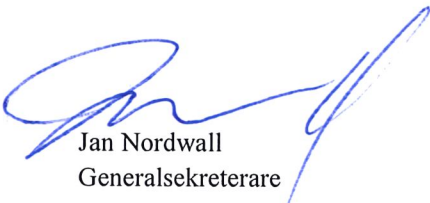
Våra synpunkter:

Vi anser det lovvärt med snabba och enkla beslutsprocesser, i detta fall särskilt i de områden där de behövs för byggande, men SHF tillstyrker inte utredarens förslag. Detta beror på att

- förslaget inte handlar om effektivitet i byggprocessen, utan om snabbhet,
- hur snabb en byggprocess är beror bl.a. på om besluten enligt plan- och bygglagen (PBL) överklagas eller inte, men inte på själva tiden för lagakraftvinnandet,
- förslaget innebär att möjligheten att överklaga lovbeslut i stort sett försvinner, särskilt för miljöorganisationer med talerätt enligt miljöbalken och PBL, vilket torde innebära att

- förslaget är svåröfrenligt med Århuskonventionens, europeiska landskapskonventionens och Davosdeklarationens intentioner och lydelse,
- utredaren har tillgodosett behovet av att göra byggprocessen snabbare, men inte uppnått ett ändamålsenligt skydd för natur- och kulturvärden, tvärtom har utredaren tydliggjort att medföra oåterkalleliga skador på natur- och kulturmiljöer kan vara ”en nödvändig och tillåten konsekvens för att den lovgivna åtgärden ska kunna genomföras”, vilket kan tolkas som att förslaget menar att behovet av att bygga är större än värdet av natur- och kulturmiljö, och detta för oss in på den ena kärnfrågan i sammanhanget, som är att
- för att de lokala natur- och kulturvärdena ska tas tillvara i enlighet med PBL och som förslaget kräver, behöver kommunerna kunna fatta rätt lovbeslut baserat på kompetens, erfarenhet och kunskapsunderlag om att känna till, ta tillvara, värdera och använda dessa värden, och då är läget så att
- redan idag brister kommunernas hantering av de lokala kulturvärdena i plan- och byggändren, vilket tydliggörs av bl.a. Riksantikvarieämbetets utredningar Kulturvärden i planerings- och bygglovsprocesser (2017) och Kulturvärden försvinner i byggprocessen (2018) och Boverkets fördjupade utvärderingar av miljömålet God bebyggd miljö, och
- de brister som påpekats behöver åtgärdas oavsett vilken ändring av lovbestämmelserna som kommer att ske, då det är kommunernas *tillämpning* av bestämmelserna som i praktiken är det huvudsakliga skyddet för de lokala natur- och kulturvärdena, här i avvägningen mellan det allmänna miljöintresset och det enskilda byggintresset definierat i den lovpliktiga åtgärden.

För Sveriges Hembygdsförbund, på styrelsens uppdrag

Jan Nordwall
Generalsekreterare

Michael Lehorst
Kulturmiljöstrateg